

„Olyan hangszerekre van szükségem, amelyek nem léteznek, ki kell őket találni, éspedig nem azért, hogy nagyobb legyen a láрма, hanem hogy ki tudjam fejezni amit akarok. . . .”

R. W.

(Cosima Wagner naplójából)

Richard Wagner a hangszerépítő

Wagner a „Nibelung gyűrűje” tetralógia megalkotása kapcsán négy új rézfúvóst alkalmazott – konsruált – amelyek addig vagy csak kezdetleges formában, vagy egyáltalán nem léteztek.

A tipikus RING-hangszerek az alábbiak:

Wagner-tuba, Kontrabasszus-tuba, Kontrabasszus-harsona, Basszustrómbita

Korábbi operáiban Wagner (RIENZI, BOLYGÓ HOLLANDI, TANNHÄUSER, LOHENGRIN) az akkoriban elfogadott szokásos (opera) zenekari létszámra hangszerezte. Általános létszámú vonóskar, fafúvók, 4 kürt, 2-3 trómbita, 3 harsona, tuba, timpani, ütők.

A négy estét felölelő monumentális zenedrámát – a Ringet – Wagner mintegy 25 évig (!) írta, zenekari összeállítása a Mester előírása szerint: 16 első, 16 második hegedű, 12 brácsa, 12 cselló, 8 nagybőgő, 3 fuvola 3 oboa, angolkürt, 3 klarinét, basszusklarinét, 3 fagott, kontrafagott, 8 kürt, (ebből 4 Wagner-tubára vált: 2 tenor, 2 basszustrómbita) 3 trómbita, basszustrómbita, 3 harsona, kontrabasszusharsona, kontrabasszustrómbita, timpani, ütők.

Megjelenik tehát négy új rézfúvós szinte a semmiből, amelyeket megalkotójuk a lehető legmerészebben, színesen, igazi zenekari szólístaként alkalmaz.

Mi inspirálhatta Wagnert, amikor új hangszerek fejlesztésére gondolt, mi vezetett oda, hogy a Ring hangszerezésekor már nem volt elég számára a létező – kézzel fogható – hangszerösszeállítás? Egyáltalán, hogyan lehetséges, hogy egy komponista olyan hangszerek szólamait rögzíti partitúrájában amelyeket még meg kell építtetni és amelyek opera ill. szimfonikus zenekarok számára teljesen ismeretlenek?

Ezekre a kérdésekre próbálnak választ adni az alábbi sorok, bemutatva a négy hangszer keletkezésének gyökereit „Wagneren innen és túl”, szerepüket a Ring-ben, de mindenekelőtt a lehetséges okokat, amelyeknek köszönhetően mind a mai napig használatos rézfúvósok születtek.

Vezérmotívum

Wagner – aki minden operájának egyben szövegírója (költője) is volt – a tetralógiát egy különleges komponálási módszer, egy pontosan körülhatárolt filozófia mentén alkotta. „Összművészeti alkotás” (Gesamtkunstwerk)...

Ebben a fogalomban határozta meg operái számára a jövő útját, a valódi operai reformot, amelyben költészet, zene és színpadkép szoros egységet alkotnak.

A RAJNA KINCSE, WALKÜR, SIEGFRIED, és AZ ISTENEK ALKONYA zenéjében nem létezik zárt szabályos forma,

ária vagy periódus. Létrejött ellenben egy különleges – motívumokra épülő – alapvetően új operai világ, sajátos zenekari hangzással. A vezérmotívum (Leitmotiv) alátámasztja, megerősíti az aktuális szöveget, színpadi történést, segít a hallgatónak eligazodni a Ring meglehetősen szövevényes, meseszerű világában. (A Leitmotiv kifejezés nem Wagnertől származik, ő egyszerűen a *Themen* szót használta motívumaival kapcsolatban.)

Wagner kb. 100 motívumot használ, amelyekből mindössze 30–40 (vagy még kevesebb) az igazán fontos és gyakori alaptéma (ilyenek pl.: arany, szerelem, gyűrű, kard, Siegfried, stb.), természetesen a legkülönbözőbb zenei ötletekkel variálva, ritmikai változtatásokkal fűszerezve, de mindig *hűen a szöveghez kötődve*. Ezen motívumokat, *témákat* pedig sajátos természetességgel köti egybe-egésszé Wagner „végtelen” dallamfűzése.

A teljes zenedráma együttes játékidéje kb. 15 és fél óra. Ha összevetjük az alap ill. a kevésbé használt motívumok esetleges előfordulásait – négy estére kivetítve – könnyen kiténik, hogy fennállhatott az ismétlés veszélye. Wagner ennek nyilván tudatában volt, törekedett tehát a lehető legszívesebben hangszerezni. Új instrumentumainak építésében nagy szerepe volt hangszínek iránti különleges érzékenysége.

Rézfúvósokat „mélyített” az akkoriban már használatos Oboa-Angolkürt, Klarinét-Basszusklarinét minta szerint.

Ennél azonban bonyolultabb az elv, érdekesebb a wagneri indíték.

Dr. Till Géza a Nibelung gyűrűje szövegkönyv (Blum Tamás fordítása) utószavában így ír :

„Wagner nyilvánvalóan már a költemény megírása közben is gondolt zenei megformálásra. Leveleiben is hivatkozik erre a Siegfried verseivel kapcsolatban, amikor azt írja, hogy a megzenésítés munkája már gyorsan fog haladni, mert „fejében” már az egész szinte készen van.”

Wagner tehát a történet kapcsán felmerülő zenekari hangzást, hangszíneket előre megálmodta, gyakran már a költemény megírása közben pontosan tudta milyen hangszíneket, zenekari *megszólalásokat* keres. Nem állt rendelkezésre az összes ilyen – elképzelésének megfelelő – hangszer, tehát meg kellett építtetni azokat.

Wagner-Tuba

Egyértelműen legeredetibb találmány a négy hangszer közül. Teljes mértékben a komponista saját fejlesztése, ezért is kaphatta az utókortól a Wagner-jelzőt, hiszen akár a partitúrákban, de

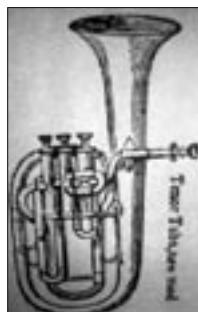

írásaiban is következetesen *csak* TUBA-TUBEN névvel jelöli. Kürtös váltóhangszer, az 5. 6. 7. 8. szolam vált időnként Tubára. Vadászkürttel azonos fúvókájú ugyanúgy „balkezes”, négy billentyűs hangszer, akár Kürt-tubaként is lehetne nevezni. A „Tuba-történet” 1853-ban kezdődik. Ebben az évben jegyezte le a Rajna kincse első vázlatait Wagner. A Walhalla motívum megjelenésekor (2. jelenet kezdete) még „pos. dolce” megjegyzés szerepel, tehát a Mester harsonákra

gondolt. Curt von Westernhagen kutatásai szerint még ugyanebben az évben felmerült Wagnerben egy új rézfúvós-szolam ötlete, amikor egy nyári este St. Moritzba utazott. Tizenkét évvel később 1865-ben, egy II. Lajos Bajor királyhoz írott levelében utal azokra a „különleges extra-hangszerekre” amelyeket a RING hangszerezése során alkalmazott, s amelyeket korábban Párizsban ismert meg, „Sax hangszerkészítőnél, aki feltalálta azokat...”

(Westernhagen szerint a zeneszerző 1853 októberében rövid párizsi tartózkodása során kereshette fel Adolphe Saxot. Valószínű, hogy Sax-kürtök lehettek a szóban forgó extra hangszerek, amelyek felkeltették a Mester érdeklődését.) A Lajos királyhoz írt levélben Wagner arról is beszámol, hogy évekig kereste (kerestette) hiába a „Sax-féle hangszereket”, vagy azok helyettesítőit a müncheni bécsi és más katonazenekarokban. (Forrás, Anthony Baines: *Brass Instruments*)

Az ábrázoláson látható „kis-tuba” kinézetű Sax-kürt egy Henry Distin által 1849-ben Londonban kiadott hangszerkatalógusában már szerepel – Tenor Tuba néven, tehát feltehetően ilyen hangszert láthatott Wagner Párizsban. Amennyiben hiszünk az évszámoknak nem egyébről van szó, mint egyfajta „szerelemről első látásra”, ugyanis tény, hogy a Rajna kincse partitúrába 1854-ben, tehát a párizsi látogatás és a Rajna kincse-vázlat elkészítése után egy évvel, már bejegyzi a két „B” tenor és a két „F” basszus-tubát. Nyilván akkoriban még nem úgy képzelte, hogy kürtösök szólaltatják meg.

Minden bizonnyal Richter Jánosnak köszönhető a kürtből kifejlesztett végleges Tuba-forma. A fiatal Richter – aki maga is kürtös volt – 1866-tól dolgozott a komponista mellett mint egyfajta „zenei mindenese”, asszisztens. Wagner fokozatosan beavatta minden titkába a későbbi kiváló karmestert, megkedvelte, sőt igaz barátság alakult ki közöttük. A Wagner-tuba alapvető motívum-karakterei:

„Sárkány”, Rajna kincse III. jelenet

„Hunding” Walkür I. felv. I. jelenet

Mindkettőre jellemző a nyers, erőteljes, fenyegető hangvétel. Ennyivel azonban Wagner nem elégedett meg. A fent említett Rajna kincse 2. jelenet elején – négy tuba, kontr. harsona, kontr. tuba, ill. basszustrumba – kórusával szólaltatja meg a magasztos Walhalla motívumot. Szerzői utasítás: *sehr weich* – tehát *nagyon puhán*. Így mutatkozik be a 4 Wagner-tuba valamint a teljes „RING”-hangszercsoport, jelezve, hogy Wagner a hangszínek ötvözésében és hangszerkarakterek kihasználásában (is) a teljességre törekedett:

„WALHALLA” Rajna kincse 2. jelenet

A Wagner-tubák általában kettesével vagy kvartettben szólalnak meg, amagyt – első két kottapélda – basszussal megerősítve, amelyekhez a Mester már nem találta elégségesnek az akkori – XIX. század közepén használt – elfogadott nagyzenekari „F”-basszustrubát. Így jött létre a:

Kontrabasszus-tuba

Alapvető évszám a modern tuba fejlődésében 1835. Wilhelm Wieprecht a porosz királyi katonazenekarok főfelügyelője ez évben mutatja be találmányát a basszustrubát, amelyet a berlini Moritz céggel közösen fejlesztettek ki. Az ábrázoláson látható „ős”-tuba öt billentyűvel (nem sokkal később csak négy) már teljes kromatikus játékmódot eredményezett, alkalmazni lehetett szimfonikus ill. Opera-zenekarban. (A Berlioz által már alkalmazott Ofikleid-ről, mint abszolút tuba-ősről nem érdemes szót ejteni, mivel a basszustruba igazán az említett Wieprecht-féle formájában terjedt el.)

Következő állomás 1845 – amikor is a cseh Wenzel Červený Kőniggrätzben (ma Hrádec Králové) megalkotta „C” és „B” hangolású kontabasszus-tubáját. Kérdéses, hogy Wagner tudott-e a Červený féle fejlesztésről, ő mindenesetre „C” kontrabasszus-tubát rendelt az 1876-os bayreuthi Ring bemutatókra. A Nibelung gyűrűjében kontrabasszus-tuba egyet jelent a *sárkánnyal*, ami a Rajna kincseben (1. kottapélda) még két Wagner-tuba és kontrb. tuba hármásában szólal meg. Itt a Rajna-történes szerint Alberich – ködsüvegét feltéve – sárkánnyá változik.... A SIEGFRIED-zenedráma II. felvonásbeli sárkányának megírásáig Wagner életében mintegy tíz év telt el.

Második felvonás kezdete: Fafner az *óriás*, (a ködsüveget is birtokolva) *sárkányként* alszik egy sziklabarlang mélyén... Íme a híres kontrabasszus-tubára írt szóló amellyel Wagner új hangszeret avatott:

Kémény Jenő „FAFNER” jellemrajza 1907

„Sárkány” – tubaszóló, Siegfried II. felv. 1. kép

A mélyített-tuba alkalmazása „alvó sárkányként” Wagner egyik hangszerelési telitalálata, amely a tetralógia talán leginkább mesészerű figurájának „élethű” zenei képe. A zenei kép vagy hangkép kapcsán érdemes kitérni Wagner egységes – zenekarra is vonatkozó – reformer elképzeléseire, amelyek Bayreuthban maradéktalanul meg is valósultak. Bármelyik emlékeztető motívum, legyen az pl. a „Rajna kincse” (trombitán), a „ködsüveg” (szordinált kürtökön), vagy az „átok” (harsonákon) mint minden téma – szigorúan a színpadi történet, a zenedráma egészét szolgálják. Azért fontos ezt ismét hangsúlyozni, mert a Gesamtkunstwerk egységes művészi formájában kizárólag a színpad *zenél*. Bayreuthban, az ünnepi játékok színházában a zenekar láthatatlan. Misztikus szakadéknak ill. ároknak (mystischer Abgrund) nevezte Wagner a mélyre süllyesztett és kagylóhéj-alakban lefedett zenekari árkot, amely egyfelől része a mai napig egyedülálló akusztikának. (Bayreuthban tökéletes a dinamikai összhang zenekar és énekesek között!) Zenekarának elrejtésével azonban Wagner valódi célja az volt, hogy ne vonja el a néző-hallgató figyelmét a történetről, vagy ahogyan Deathridge és Dahlhaus Wagner-monográfiájában olvasható: „... nem akarta, hogy zenekar az énekszólamok mellett *önálló tényezőként* lépjen fel....” Ilyen egységes és határozott wagneri elképzelés ölt testet az ünnepi játékok színházának egyszerű külső, és szinte puritán nézőtéri kialakításában is.

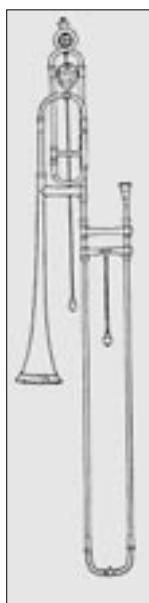
Ilyennek látta rajzban egy ismeretlen... a fotográfus szemével pedig így fest zenész a bayreuthi „árkot” 1886-ban... évekkel később

Bayreuth – az ünnepi játékok színháza

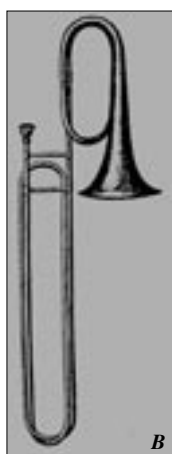
Kontrabasszus-harsona

Kontrabasszus-tuba és Wagner-tubák együtt alkotnak szólamot, tehát Wagnernek a 3 harsona mellé is szüksége volt basszus-hangszerre. Az egységes, homogén hangzás igénye, valamint a különleges új hangszínek állandó keresése végül ismét egy újabb rézfűvős fejlesztéséhez ill. alkalmazásához vezetett. A barokk harsonaegyüttesben már létezett ilyen hangszer, katonazeneka-

rokban a XIX. században még fellelhető volt, bár meglehetősen ritkán használták, klasszikus szimfonikus hangszerelésekben pedig csak az általános „alt-tenor-basszus”-harsonákra írtak a komponisták. 1612-ből, egy nürnbergi ábrázoláson látható a kezdetleges barokk kontrabasszus-harsona. A XIX. századi Németországban „F”, és Angliában a „G” hangolású (A. ábr.) volt ismert. Tubás mellékhangszer.

Wagner rendelésére a berlini Moritz cég egy különleges – dupla tolókás – „B” kontrabasszus harsonát készített a Ringhez. (B. ábr.) Irányadó volt, hogy a kontra „É” megszólaltatható (elérhető) legyen. Ez utóbbi modern változatát a mai időkig is gyártják, létezik tehát valódi hagyománykövető modell (C. ábr.). Napjainkban talán leginkább elterjedt változat a német Künitz tervei alapján 1962-ben kifejlesztett modern „F” kontrabasszus harsona (D. ábr.)

Leggyakoribb, jellemző megszólalása a „szerződés”, ill. „dárda” motívum.

Rajna kincse 2. jelenet

Basszstrombita

A tetralógia hangszerelésének különleges szereplője, igazi zenekari szólista. Hangszínében egyedi módon ötvöződik a trombita, kürt, és harsona tónusa. Alapvető hang-arculata egy misztikus-sejtelmes szín, amelyet Wagner előszeretettel,

igen gyakran alkalmaz. „B” hangolású katonazenekari őse (1834) látható az ábrán, egyszerű kíséreshangszerként használták. Wagner „Esz” basszstrombitát rendelt a korabeli gyártóktól. Manapság „Esz” és „C” változat használatos. Az „Esz” basszus-

trombita (A. ábr.) láthatóan testesebb építésének köszönhetően kissé kürtszerű hangszínt eredményez, míg a „C” hangolású variáns (B. ábr.) világosabb, trombitához közelítő tónusú.

Egon Voss 1970-ben könyvet írt Wagner hangszereléséről – „Studien zur Instrumentation Richard Wagners”, – címmel, amelyben a következő olvasható: „...Wagner maga tervezte a Basszstrombitát és csak a Nibelung gyűrűjében alkalmazta. Gyakran helyettesítette vele a trombitát, például (a

trombita hangjára való) előkészítésként-rávezetésként. Ilyenkor a trombita hangja, a megelőző taktusok basszstrombita-hangjához képest sokkal magasabbnak-csengőbbnek hat...”

A legjellemzőbb ilyen „előkészítő” megszólalás a Walkür I. felvonás második jelenetében csendül fel, az ún. „némajátékban”.

„Kard” motívum, Walkür I. felv.

Sieglinde szempillantásával Siegmund tekintetét ráirányítja a kőrisfába szúrt kardra. Ekkor csendül fel először a kardmotívum: basszstrombitán. Kissé távoli, piano megszólalás, amit később – Siegmund kirántja az ősi kardot (Nothung) a fából – „valódi” trombitaszóló követ, magas fekvésben diadalmas hangvétellel. Íme az Egon Voss által elemzett „rávezető” funkció. Wagner egyfajta „dramaturgiai” szerepet is szánt a basszstrombita számára, amelynek lényege az első megszólalás. Ilyen a Rajna kincse elején, az arany távoli felcsillanásakor felhangzó pontozott ritmusú fanfárszerű belépés, valamint a Walkür és Siegfried elején (elsőként) felcsendülő kard-motívum. Az Istenek alkonya előjáték kezdő ütemeiben (ld. kottapélda) a „sors”-motívumot szólaltatja meg. (Az idézet jól mutatja, hogyan használja ki Wagner a basszstrombita legmélyebb megszólaltatható hangjait.)

Összehasonlítva a négy Ring-rézfúvóst zenekari szólamokban betöltött szerepük szerint, a következő eredményre juthatunk: amíg Wagner-tubák és kontrabasszus-tuba, harsonák és kontrabasszus-harsona együtt alkotnak szólamot, ugyanez a szempont basszstrombitánál jelentősen eltér. Ki lehet jelteni, hogy ez utóbbi hangszer nem a trombitaszólam basszusa. Nagyon lényeges kiegészítője ellenben (szóló-szerepe mellett) a négy harsona kvartettjének. Igen sok akkordot szólaltatnak meg együtt, ahol basszstrombita tulajdonképpen „diszkant-harsona”-szerepet tölt be. Régebben trombitás, napjainkban harsonás mellékhangszer.

Hangszerek és hangszerekek nyomában

A négy új fejlesztésű rézfúvós első megszólalásának emlékeit kutatva Münchenben az első állomás, a dátum pedig 1869 szeptember 22.... A Hoftheaterben ezen a napon mutatták be a Rajna kincsét, majd 1870 június 26.-án a Walkürt. Egyik sem volt azonban szokványos ősbemutató, szerzőjük nem volt jelen. II Lajos Bajor király a Ring megrendelője, és Wagner bőkezű pártfogója tulajdonképpen „kikényszerítette” a Rajna kincse és Walkür bemutatását. II. Lajos nem értett egyet a szerző azon hátróztott tervével, amely a Nibelung gyűrűje teljes tetralógiát négy egymást követő estén és külön erre a célra épített színházban kívánta előadni. Türelmetlensége érthető volt, hiszen évekig tekintélyes összegeket juttatott Wagnernek, biztosítva a nyugodt alkotás körülményeit. Az említett két bemutató idején Wagner II. Lajossal folytatott levelezése folyamatos egyezkedést, alkudozást, számtalan vitát tükröz. *Nincs nyoma a Ring hangszerek '69–70-es megépítésének (betanításának) egyáltalán müncheni „jelenlétének”.*

Jelen volt azonban Münchenben 1869-ben a – képen látható – fiatal Hans Richter, Wagner „jobbkeze”, ebben az időben a Hoftheater karigazgatójaként. (Wagner Richter Jánoshoz írott leveleit könyv formájában 1924-ben Kárpáti Lajos adta ki.) Levelezésükben a '69-es Rajna kincse bemutató kapcsán még a szereplők jelmezterveiről is eszmét cserélnek, hangszerekről azonban egy szó sem esik....

Wagner 1874 novemberében, és '75 januárjában Richterhez írott leveleiben bukkanunk fel az „extra rézfúvósok”. Richter abban az időben a budapesti Nemzeti színház operatagozatának karmestere (később főzeneigazgatója) volt. Az ominózus levelek két zenekari hangverseny előkészületeire utalnak, amelyek Bécsben és Pesten kerültek megrendezésre 1875 tavaszán. A városok Wagner egyesületei koncerteket rendeztek a bayreuthi színház építésének támogatására.

'74 novemberi levele végén Wagner a pesti hangverseny előkészítésével kapcsolatban így ír: „...*Óh Richter! Ön teljesen megfelelkezik, hogy a Ring bizonyos részeihez új hangszereket használunk? Tehát 2 tenor ill. 2 basszustuba, kontrabasszustuba, kontrabasszusharsona, basszustróbita. Ezeket Münchenben rendeltük meg, és az Újévre kell elkészülniük. El kell tehát azokat küldeni Önnek. Pesten vagy lehetőleg már Bécsben is ki kell próbálni – az embereket ki kell hozzá választani akik fújják ill. majd gyakorolnak a hangszereken....*”

1875 Január 27.-én kelt levelében többek között ez olvasható: „...*Kedves Segédem, Kedves barátom! Újra zaklatnom kell Önt a buta koncert ügyeimmel. Tehát! Az összes Münchenben készített hangszert – amelyek összepakolva megérkeztek – elküldtem Önnek. Ha viszont az Ön Magyarjai most a tubán és basszustróbitán megtanulnak játszani, ki fogja azokat Bécsben fújni? Szükség esetén a pesti tubásoknak el kellene jönniük Bécsbe is. Gondolt már erre?...*”

Richard Wagner „Ring hangszerei” tehát magyar vonatkozásban tűnnek fel először, ráadásul egy olyan hangverseny kapcsán, amelyen a zene-

Richard Wagner
1813 Lipcse–1883 Velence

történet két óriása – Wagner és Liszt Ferenc – egy színpadon szerepelt: 1875 március 10.-én. Színhely a pesti Vigadó akkori elnevezése szerint a REDOUTE.

A bécsi ill. pesti koncert előzményeiről Cosima Wagner így írt naplójába:

Február 23. Bécs – *az első próba.” Richter hihetetlen hanyagságai (nem küldte el a tubákat, és a biztosra ígért tubások nem jöttek... gondot okoznak) mégis, minthogy a zenekar jól játszik lapról, a hatás lenyűgöző...”*

Február 25-e. *„Második próba; bár a tubák itt vannak, Richter elfelejtette leírni a hárfa-szólamokat...”*

Március 9-e. Pest. *„Főpróba, csúnya terem, rossz akusztika, kevés előzetes próba.”*

Március 10-e. *„A terem (Vigadó) zsúfolásig tele van, óriási a lelkesedés...”*

Közreműködött a Bp. Filharmóniai társaság zenekara.

Haraszi Emil : Wagner Richard és Magyarország című 1916-ban kiadott könyvében hosszan tárgyalja az említett nagy sikerű Vigadóbéli hangverseny körülményeit. Megemlíti, hogy Wagner nagyon meg volt elégedve Richter János előkészítő munkájával, valamint a Filharmonikusokkal – olyannyira – hogy számos zenészt azonnal szerződtetett az 1876-os bayreuthi bemutatóra. Elképzelhető tehát, hogy magyar „Ring hangszerekek” is közreműködtek a Wagner-szentély felavatásakor...?

A Nibelung Gyűrűje tetralógiában Wagner a jövő nagy műalkotását, az opera reformját gondolta megvalósulni.

Ilyen formában a zenedrámát azonban nem igazolta az idő, az „Összművészeti alkotásnak” nem akadtak (talán nem is akadhattak) követői.

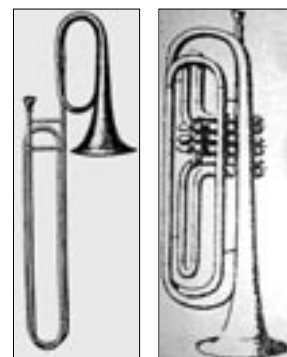
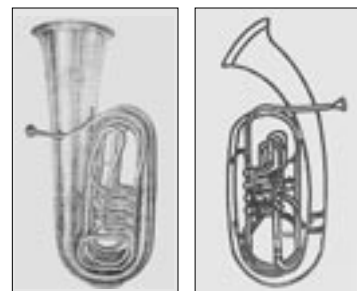
Zeneszerzők sora ellenben mintának, igazi példának tekintette a RING-ben megalakított hangszerelést, zenekari hangzás és hangszínvilágot.

Bruckner, Schönberg, R. Stauss, a fiatal Bartók (Kossuth szimf.), Sztravinszkij,

de modern szerzők is számosan alkalmaztak műveikben Wagner-tubát, kontrabasszusharsonát, kontrabasszustróbitát, basszustróbitát.

Richard Wagner pedig amellet, hogy komponista, szövegköltő, filozófiai művek alkotója, karmester, rendező, sőt színházépítő volt, Ring-instrumentumaival a hangszerfejlődés egyetemes történetébe is bejegyezte névjegyét.

Rainer-Micsinyei László

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET

III. kürt állásra

A próbajáték ideje:

2004. december 20. 10.00 óra

A próbajáték anyaga:

Beethoven: VI. szimfónia, Beethoven:
VII. szimfónia I. tétel, Mozart: A-dúr szimfónia,
Rossini: Tolvaj szarka – nyitány, Rossini:
Sevillai borbély – nyitány, Brahms: II. szimfó-
nia I. 2. tétel, Liszt: Les Preludes, R. Strauss:
Till Ulenspiegel, Kodály: Galántai táncok,
Csajkovszkij: V. szimfónia, Mozart: IV. kürt-
verseny (Esz-dúr) I. tétel, R. Strauss: I. kürt-
verseny I. tétel

Bőgő tutti állásra

A próbajáték ideje: 2004. december 20. 11.30 óra

A próbajáték anyaga:

Beethoven: I. szimfónia 1. tétel, Beethoven:
V. szimfónia – Scherzo, Beethoven: IX. szimfónia
4. tétel, Musszorgszkij: Egy kiállítás képei –
Goldenberg és Smyle, Schubert: VIII. h-moll
(Befejezetlen) szimfónia 1. tétel, Haydn:
Szimfónia No. 88 – Finale: Allegro con spirito

Jelentkezés: rövid szakmai önéletrajzzal
a Győri Filharmonikus Zenekar irodájában
(9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.
Tel.: 96/312-452

A próbajátékok helye:

Richter Terem
(Győr, Aradi vértanúk útja 16.)
A próbajátékok anyaga
átvehető a zenekar irodájában.
Zongorakiséretől nem
gondoskodunk.

Sikeres meghallgatás esetén
az állások 2005. január 1-jétől
betölthetők.
Bérezés a közalkalmazotti
bértáblázat szerint.

Baross Gábor igazgató

Hangszerkereskedelmi és szolgáltató Kft.

1074 Budapest,
Dohány u. 86.
Tel./fax:
342-3623
Nyitva:
hétfő–péntek
9.30-tól
18.00 óráig
Szombat
9.30–13.00

Új és használt hangszerek vétele, eladása,
igazságügyi szakértő véleményezése, szakbecslése.

Alkatrészek, tartozékok, kiegészítők forgalmazása:
húrok, vonók, tokok, huzatok, állványok stb.

Thomastic, Pirastro, Corelli és Jargar húrok

Minden ami a fújáshoz kell!

A zenei hagyományok méltó megőrzése jegyében, a Fon-Trade Music Kft. Magyarországon egyedülálló
hangszerkészlettel és szolgáltatásokkal áll a muzsikusok, zenei intézmények és kereskedő kollégák rendelkezésére.

• a világ vezető fúvós márkáinak széles skáláját kínáljuk: nálunk ezeket nem csak megrendelheti,

kézbe veheti, kipróbálhatja, összehasonlíthatja.

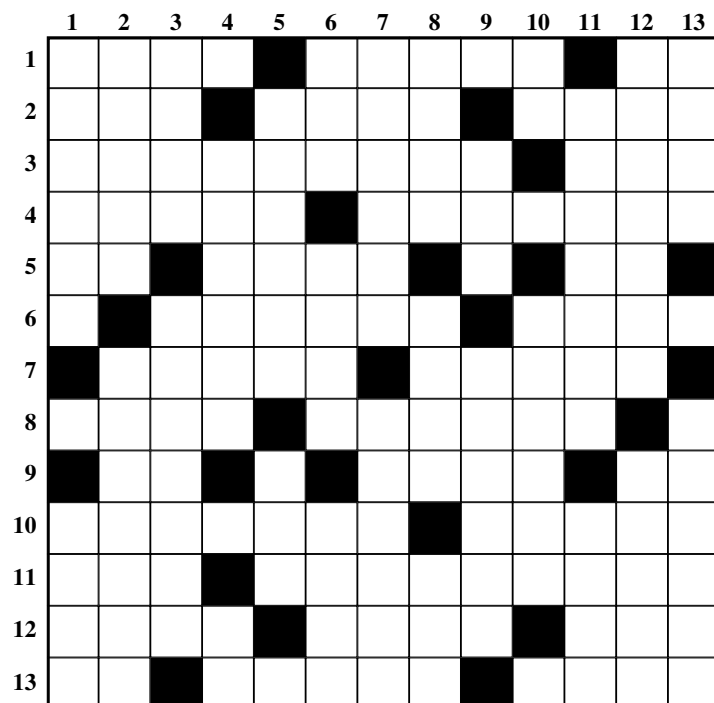

- ritmus- és ütőhangszerek teljes tárházát, az Orff-hangszerektől a jazz- és rock szereléseken át a szimfonikus hangszerekig.
- szavatolt minőséget a tanuló hangszerektől a professzionálisig, melyek a világ legnevesebb hangszergyártó cégeitől közvetlenül kerülnek üzletünkbe.
- a fúvós hangszerek szakszerű javítását, karbantartását: javítóműhelyeinkben a legmodernebb és tradicionális technikák ötvöztetésével, elismert mesterek irányításával, eredeti gyári alkatrészek felhasználásával folyik a munka. Így magától értetődő a garancia...

1081 Budapest, Kiss József utca 10-14., Telefon: 06 1 210 2790, Fax: 06 1 303 1158, E-mail: fontrade.music@axelero.hu

Betűjáték

A rejtvény hat kiemelt vízszintes meghatározásra adandó válaszból két-két, egy esetben három betűt ki kell hagyni, az így beírandó megfejtések is értelmes szavak. A „kihagyott” betűkből egy kiemelkedő zeneszerző neve olvasható össze, aki 100 esztendeje hunyt el.

VÍZSZINTES: 1. **Rügy és gumilabda igéje is lehet** – nigériai város Ibadantól keletre – bosszús indulatszó. 2. Krétai hegy – fosztóképző – **a másik oldalra csúsztató**. 3. Érettségizés – egykor államvédelmi hatóság. 4. A távolabbi személy tulajdona – balkáni félsziget az Adriai-tengerben. 5. A szilícium vegyjele – Párkánnyal szomszédos határállomásunk – az első kettős betű. 6. Jelenleg, régiesen – **nem létezik**. 7. Callas személyneve – eszménykép. 8. **A kerka mellékve** – fegyverláda. 9. Kettős betű – **a Honvéd labdarugója, majd edzője is volt (Imre)** – próbakezdés! 10. A zenében: izgatottan, szenvedélyesen (adandó elő) – renegát. 11. Nyugat-kelet, rövid. – karambol elszenvedője. 12. ... Gaszparjan; örmény szoprán – részlet – kettőzött kettős betű. 13. Latin előljáró: -ban, -ben – elülő ellen-téte – **nem éppen szeretett 20. századi politikus (Mátyás)**.

FÜGGŐLEGES: 1. Szemtelen – ... Vera; filmhősnő. 2. Bercsényi francia vagy olasz udvari lantosa – bevallja a bűneit. 3. A tavak városa hazánkban – Kiss vezetéknevű népszerű egykori színésznőnk beceneve. 4. Túl nagy hasznot hozó kamat – rhusus faktor, rövid. 5. Terézia falusias becézése – hüvelyes főzélkőnövény. 6. Annál lejjebb – ... Jozseliani; grúz filmrendező – kézben fog. 7. Összetakolt kunyhó – hordó úrtartalmának megállapítása. 8. Érdektelennek tartás – Nikola, becézve – győri sportegyesület. 9. Beszédre! – határmenti helység, szerb neve Domasinec. 10. Belül beáll! – Cézár olasz neve. 11. Telefonon hív – utolsó, tréfásan rövidített szóval. 12. Kibír – az operakórus egykori karigazgatója (László) 13. Lovakat megállásra ösztökélő szó – község a kisalföldi Marcal-medencében.

Zábó Gyula

Gustav Roth-hegedű
(Markneukirchen) igen jó
állapotban eladó.

Tel.: 06-20-452-1629

Hirdessen

Lapunk eljut minden zenészhez, zenekarhoz, zenei szervezethez, zenei műhelyhez, iskolához, hangszerészhez, valamint minden zenével foglalkozó intézményhez, hivatalhoz éppúgy, mint a zeneszerető közönséghez.

Terjedelem	Forma	Méret (mm)	Áfa nélküli áraink	
			fólián beküldve	szerkesztéssel
1/1 oldal	belső	185×265	66 000,- Ft	74 250,- Ft
1/2 oldal	fekvő	185×127	33 000,- Ft	36 300,- Ft
1/3 oldal	fekvő	185×83	22 000,- Ft	24 750,- Ft
1/3 oldal	álló	58×185	22 000,- Ft	24 750,- Ft
1/4 oldal	fekvő	185×61	16 500,- Ft	18 700,- Ft
1/4 oldal	álló	127×90	16 500,- Ft	18 700,- Ft
1/8 oldal	fekvő	61×90	8 250,- Ft	9 900,- Ft
1/8 oldal	álló	127×42	8 250,- Ft	9 900,- Ft

Apróhirdetés magánszemélyeknek 1/8 oldal terjedelemben ingyenes.

A folyamatosan hirdetők árkedvezménye öt számra 25%, három számra 10%

Legyen a partnerünk, hirdessen velünk!

Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 38. • Tel.: 342-8927 • Fax: 326-8831